

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2017

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	Gemeente Doetinchem
Officiële naam regeling	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2017
Citeertitel	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2017
Vastgesteld door	gemeenteraad
Onderwerp	maatschappelijke zorg en welzijn
Eigen onderwerp	

Opmerkingen met betrekking tot de regeling

Deze verordening vervangt de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2015

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd

1. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.1.3
2. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.1.4, lid 1, 2, 3 en 7
3. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.1.5, lid 1
4. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.1.6
5. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.1.7
6. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.3.6, lid 4
7. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.6.6, lid 1
8. Gemeentewet, artikel 156

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerking-treding	Terugwer-kende kracht tot en met	Datum uitwerking treding	Betreft	Datum onderteke-ning	Bron bekend-making	Kenmerk voorstel
01-03-2017			Nieuwe regeling	<i>datum</i>	Gemeente-blad <i>nummer</i>	Onbeken d

Tekst van de regeling

Intitulé

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2017

De raad van de gemeente Doetinchem;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Doetinchem van 8 februari 2017;

gelet op de artikelen 2.1.3, 2.1.4, eerste, tweede, derde en zevende lid, 2.1.5, eerste lid, 2.1.6, 2.1.7, 2.3.6, vierde lid, en 2.6.6, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;

overwegende dat:

- burgers een eigen verantwoordelijkheid dragen voor de wijze waarop zij hun leven inrichten en deelnemen aan het maatschappelijk leven;
- dat van burgers verwacht mag worden dat zij elkaar daarin naar vermogen bijstaan;
- dat burgers die zelf, dan wel samen met personen in hun omgeving onvoldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende in staat zijn tot participatie, een beroep moeten kunnen doen op ondersteuning door de gemeente, zodat zij zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen;
- dat het noodzakelijk is om regels vast te stellen ter uitvoering van het beleidsplan als bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet met betrekking tot de ondersteuning bij de versterking van de zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen, beschermd wonen en opvang, en dat het noodzakelijk is om de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen en daarmee bij te dragen aan het realiseren van een inclusieve samenleving;

BESLUIT:

vast te stellen de:

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2017

Inhoud

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2017.....	1
Artikel 1. Begripsbepalingen	3
Artikel 2. Melding.....	4
Artikel 3. Cliëntondersteuning.....	4
Artikel 4. Onderzoek.....	4
Artikel 5. Verslag.....	5
Artikel 6. Aanvraag.....	5
Artikel 7. Algemene criteria voor een maatwerkvoorziening.....	5
Artikel 8. Specifieke criteria voor een maatwerkvoorziening.....	6
Artikel 9. Specifieke criteria woonvoorzieningen	7
Artikel 10. Criterium primaat collectieve maatwerkvoorziening.....	7
Artikel 11. Specifieke criteria beschermd wonen en opvang	8
Artikel 12. Persoonsgebonden budget algemeen	8
Artikel 13. Verplichtingen en vaststellen hoogte persoonsgebonden budget diensten en beschermd wonen.....	9
Artikel 14. Vaststellen hoogte persoonsgebonden budget overig.....	9
Artikel 15. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering.....	9
Artikel 16. Bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik.....	10
Artikel 17. Bijdrage in de kosten voor een maatwerkvoorziening.....	10
Artikel 18. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning.....	11
Artikel 19. Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden.....	11

Artikel 20. Meldingsregeling calamiteiten en geweld.....	12
Artikel 21. Jaarlijkse waardering mantelzorgers	12
Artikel 22. Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen.....	12
Artikel 23. Klachtregeling.....	12
Artikel 24. Medezeggenschap bij aanbieders	13
Artikel 25. Betrekken van ingezetenen bij het beleid.....	13
Artikel 26. Hardheidsclausule	13
Artikel 27. Evaluatie.....	13
Artikel 28. Intrekking oude verordening.....	13
Artikel 29. Inwerkingtreding en citeertitel.....	14
Toelichting op de verordening.....	1

Artikel I. Begripsbepalingen

- I. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
  - a. *algemeen gebruikelijke voorziening*: een voorziening die niet speciaal bedoeld is voor mensen met een beperking, die algemeen verkrijgbaar is en die niet aanzienlijk duurder is dan vergelijkbare producten;
  - b. *algemeen gebruikelijk*: naar geldende maatschappelijke normen tot het gangbare gebruiks- dan wel bestedingspatroon van een persoon als de aanvrager behorend;
  - c. *collectieve maatwerkvoorziening*: een maatwerkvoorziening die door meerdere personen tegelijk kan worden gebruikt;
  - d. *gemeenschappelijke ruimte*: gedeelte(n) van een woongebouw, niet behorende tot de onderscheiden woningen, bestemd en noodzakelijk om de woonruimte van de cliënt waar deze zijn hoofdverblijf heeft vanaf de toegang tot het woongebouw te bereiken;
  - e. *gesprek*: gesprek in het kader van het onderzoek bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid van de wet;
  - f. *goedkoopst adequate voorziening*: de algemene of maatwerkvoorziening die naar objectieve maatstaven gemeten van de geschikte oplossingen de meest goedkope, maar wel adequate ondersteuning biedt;
  - g. *hoofdverblijf*: de woonruimte, bestemd en geschikt voor permanente bewoning, waar de cliënt zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft of zal hebben en op welk adres hij in de basisregistratie personen (BRP) ingeschreven staat of zal staan. Als de cliënt met een briefadres in de BRP ingeschreven staat, gaat het om het feitelijke woonadres;
  - h. *hulpvraag*: een melding van wat men nodig heeft aan maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid van de wet;
  - i. *ingezetene*: persoon die zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de gemeente Doetinchem;
  - j. *leefeenheid*: de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten waarmee de cliënt gemeenschappelijk een woning bewoont en gezamenlijk een huishouden voert;
  - k. *onverwijld*: zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen drie werkdagen;

- l. *normale gebruik van de woning*: het kunnen verrichten van de elementaire woonfuncties gericht op zelfredzaamheid (eten, slapen, lichaamsreiniging, koken), het verrichten van belangrijke huishoudelijke taken, verplaatsingen in en om de woning waaronder ook de toegang tot de woning. Daarmee kan onder omstandigheden ook de berging en de toegang tot tuin of balkon van de woning worden bedoeld;
  - m. *voorliggende voorziening*: een andere wettelijke regeling op grond waarvan de ingezetene een beroep kan doen in verband met zijn behoefte aan maatschappelijke ondersteuning. Onder omstandigheden van het individuele geval kan daar ook een privaatrechtelijke regeling onder worden verstaan;
  - n. *vervoersvoorziening*: een voorziening, al dan niet gemotoriseerd, waarmee de cliënt zich in zijn leefomgeving kan verplaatsen;
  - o. *wet*: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
  - p. *woning*: een woonruimte welke volgens algemeen maatschappelijk aanvaarde maatstaven bestemd en geschikt is voor permanente bewoning en waarbij geen wezenlijke woonfuncties, zoals woon- en slaapruijnte, was- en kookgelegenheid en toilet met andere woningen worden gedeeld. Hiermee wordt bedoeld een woonschip en een woonwagen, mits bestemd én nog ten minste vijf jaar geschikt voor permanente bewoning;
  - q. *woonvoorziening*: een maatwerkvoorziening in de vorm van een woningaanpassing of een maatwerkvoorziening gericht op het zich kunnen verplaatsen in en om de woning;
  - r. *ondersteunings- en budgetplan*: plan opgesteld door (of namens) de cliënt waaruit blijkt op welke manier het persoonsgebonden budget zal worden ingezet en besteed.
2. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de wet, het Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 2. Melding

Een hulpvraag kan door of namens de cliënt bij het college worden gemeld.

Artikel 3. Cliëntondersteuning

Het college zorgt ervoor dat voor ingezetenen gratis cliëntondersteuning beschikbaar is, waarbij het belang van de betrokkene uitgangspunt is.

Artikel 4. Onderzoek

1. Een gesprek maakt deel uit van het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2, tweede tot en met achtste lid van de wet. Hiervoor maakt het college zo spoedig mogelijk na de melding een afspraak met de cliënt.
2. Het college informeert de cliënt over de gang van zaken bij het gesprek en over zijn rechten en plichten waaronder de mogelijkheid om zich te laten ondersteunen tijdens het gesprek en de vervolprocedure.
3. Het college verzamelt alle voor het onderzoek van belang zijnde en toegankelijke gegevens over de cliënt en zijn situatie.

4. Het gesprek wordt gevoerd door het college met de cliënt dan wel diens vertegenwoordiger, waar mogelijk diens mantelzorger en desgewenst diens familie, cliëntondersteuner of hulpverlener.
5. Als de hulpvraag of de cliënt voldoende bekend is, kan het college alleen in overleg met de cliënt afzien van een gesprek of besluiten tot een verkort gesprek of telefonisch gesprek.
6. Het college kan een door haar daartoe aangewezen adviesinstantie om advies vragen als zij dit van belang acht voor het onderzoek. Deze bevoegdheid strekt zich ook uit als de cliënt een aanvraag heeft ingediend.

Artikel 5. Verslag

1. Het college zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het gesprek.
2. Het college verstrekt de cliënt dan wel diens vertegenwoordiger een verslag van het gesprek.
3. Opmerkingen of latere aanvullingen van de cliënt kunnen aan het verslag worden toegevoegd.

Artikel 6. Aanvraag

1. De cliënt kan een aanvraag voor een maatwerkvoorziening schriftelijk indienen bij het college.
2. Een gespreksverslag kan, als de cliënt dit wenst, worden beschouwd als aanvraagformulier.

Artikel 7. Algemene criteria voor een maatwerkvoorziening

1. Een cliënt die zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de gemeente Doetinchem kan in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening ter compensatie van de beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie die de cliënt ondervindt, voor zover de cliënt deze beperkingen naar het oordeel van het college niet
  - a. op eigen kracht;
  - b. met gebruikelijke hulp;
  - c. met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk; of
  - d. met gebruikmaking van algemeen gebruikelijke voorzieningen of algemene voorzieningen,kan verminderen of wegnemen.
2. De maatwerkvoorziening als bedoeld in het eerste lid levert, rekening houdend met de uitkomsten van het in artikel 4 bedoelde onderzoek, en voor zover aanwezig het persoonlijk plan, een passende bijdrage aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt voldoende en op aanvaardbare wijze in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk op verantwoorde wijze in de eigen leefomgeving kan blijven.
3. Een cliënt die ingezetene is van Nederland met psychische of psychosociale problemen en de cliënt die de thuissituatie heeft verlaten, al dan niet in verband met risico's voor zijn veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, kan in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening beschermd wonen of opvang ter compensatie van de problemen

- bij het zich handhaven in de samenleving voor zover de cliënt deze problemen naar het oordeel van het college niet
- a. op eigen kracht;
  - b. met gebruikelijke hulp;
  - c. met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk; of
  - d. met gebruikmaking van algemeen gebruikelijke voorzieningen of algemene voorzieningen,
- kan verminderen of wegnemen.
4. De maatwerkvoorziening als bedoeld in het vorige lid levert, rekening houdend met de uitkomsten van het in artikel 4 bedoelde onderzoek, en voor zover aanwezig het persoonlijk plan, een passende bijdrage aan het voorzien in de behoefte van de cliënt aan beschermd wonen of opvang en aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt voldoende en op aanvaardbare wijze in staat wordt gesteld zich zo snel mogelijk weer op eigen kracht in de samenleving te kunnen redden.

Artikel 8. Specifieke criteria voor een maatwerkvoorziening

1. Er bestaat slechts aanspraak op een maatwerkvoorziening voor zover:
  - a. deze noodzakelijk is om de cliënt in aanvaardbare mate in staat te stellen tot zelfredzaamheid en participatie mede met het oog op het zo lang mogelijk op verantwoorde wijze in de eigen leefomgeving te kunnen blijven;
  - b. deze als goedkoopst adequate maatwerkvoorziening is aan te merken;
  - c. deze voornamelijk op de cliënt is gericht.
2. De cliënt komt niet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening als tot de leefeenheid van de cliënt één of meer personen behoren, die naar oordeel van het college, in staat zijn gebruikelijke hulp te kunnen verlenen.
3. Geen aanspraak op een maatwerkvoorziening bestaat:
  - a. als de beperkingen van de cliënt met een voor hem als algemeen gebruikelijk te beschouwen voorziening kunnen worden opgelost dan wel verminderd;
  - b. voor zover er voor de cliënt geen sprake is van aantoonbare meerkosten in vergelijking met de situatie voorafgaand aan zijn of haar behoefte aan maatschappelijke ondersteuning;
  - c. als een maatwerkvoorziening als die waarop de aanvraag betrekking heeft al in het kader van enige wettelijke bepaling of regeling is verleend en daarvan de normale afschrijvingstermijn nog niet is verstreken, tenzij de eerder vergoede of verleende voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de cliënt zijn toe te rekenen;
  - d. als de cliënt in redelijkheid van hem te vergen mogelijkheden heeft om zelf of met hulp van anderen voor een passende oplossing te zorgen voor de beperkingen in diens zelfredzaamheid en participatie.
4. Het college kan een persoonsgebonden budget, welke betrekking heeft op een periode voorafgaande aan de aanvraag weigeren, tenzij:
  - a. het college vaststelt dat de melding en/of het indienen van de aanvraag niet eerder gedaan kon worden; en
  - b. de cliënt aantoonbaar verplichtingen met derden te zijn aangegaan die onherroepelijk zijn; en
  - c. het college tot het oordeel komt dat een maatwerkvoorziening noodzakelijk is.

Artikel 9. Specifieke criteria woonvoorzieningen

1. Als de cliënt ten gevolge van zijn beperkingen, chronische psychische of psychosociale problemen onvoldoende zelfredzaam is in zijn woning, dan kan hij in aanmerking komen voor een woonvoorziening.
2. Voordat er een woonvoorziening wordt toegekend, onderzoekt het college of een verhuizing naar een geschikte woning of een gemakkelijker geschikt te maken woning in Doetinchem een passende bijdrage levert aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid en participatie. Een woonvoorziening wordt slechts toegekend als met een verhuizing, naar het oordeel van het college, geen passende bijdrage wordt geleverd aan de zelfredzaamheid en participatie van de cliënt.
3. Woonvoorzieningen worden slechts geboden als deze zijn gericht op het kunnen gebruiken van de noodzakelijke gebruiksruimte(n) in verband met het normale gebruik van de woning waar de cliënt zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben.
4. Maatwerkvoorzieningen voor het zich verplaatsen in en om de woning worden slechts geboden als deze erop zijn gericht de cliënt in staat te stellen de noodzakelijke gebruiksruimten te bereiken ten behoeve van het normale gebruik van de woning.
5. Een woningaanpassing of hulpmiddel in de vorm van een traplift wordt slechts verleend als de cliënt zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de woning waaraan de maatwerkvoorziening wordt getroffen.
6. De aanvraag voor een woonvoorziening kan in ieder geval worden geweigerd:
  - a. voor zover het maatwerkvoorzieningen in gemeenschappelijke ruimten betreft, anders dan automatische deuropeners, hellingbanen, het verbreden van gemeenschappelijke toegangsdeuren, het aanbrengen van drempelhulpen of vlonders of het aanbrengen van een opstelplaats bij de toegangsdeur van de gemeenschappelijke ruimte;
  - b. als de noodzaak tot het treffen van de maatwerkvoorziening het gevolg is van een verhuizing waartoe op grond van belemmeringen in het normale gebruik van de woning ten gevolge van beperkingen geen aanleiding bestond en er geen andere dringende reden aanwezig was;
  - c. de cliënt niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment beschikbare meest geschikte woning, tenzij daarvoor vooraf schriftelijk toestemming is verleend door het college;
  - d. de cliënt verhuist naar een woonruimte die niet bestemd en/of geschikt is om het gehele jaar door bewoond te worden;
  - e. de ondervonden problemen bij het normale gebruik van de woning voortvloeien uit de aard van de in de woning gebruikte materialen;
  - f. de noodzaak tot het treffen van een woningaanpassing het gevolg is van achterstallig onderhoud dan wel slechts dient ter renovatie van de woning of om deze in overeenstemming te brengen met de eisen die redelijkerwijs aan de woning mogen worden gesteld.

Artikel 10. Criterium primaat collectieve maatwerkvoorziening

1. Het college kan maatschappelijke ondersteuning verlenen als collectieve - en/of individuele maatwerkvoorziening. Daarbij ligt het primaat bij de collectieve maatwerkvoorziening, tenzij dat niet als passende bijdrage kan worden aangemerkt.

2. Maatwerkvoorzieningen collectief vraagafhankelijk vervoer worden slechts geboden indien deze gericht zijn op het zich kunnen verplaatsen in een straal tot 20 kilometer rond de woning waar de cliënt zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben.
3. Afhankelijk van de vervoersbehoefte van de cliënt wordt een kilometeraantal vastgesteld tot in beginsel maximaal 2.000 kilometer per jaar.
4. Voor zover de cliënt gebruik kan maken van het collectief vraagafhankelijk vervoer zal deze mogelijkheid eerst worden beoordeeld.

Artikel 11. Specifieke criteria beschermd wonen en opvang

1. De cliënt kan in aanmerking komen voor beschermd wonen als:
  - a. de cliënt is aangewezen op een beschermende woonomgeving, gelet op complexe problematiek;
  - b. de complexe problematiek niet voortkomt uit een (acute) crisissituatie waarbij het college nog geen indicatie voor beschermd wonen kan vaststellen;
  - c. de maatwerkvoorziening(en) begeleiding en/of dagbesteding, al dan gecombineerd met ambulante diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet niet als passende bijdrage kunnen worden aangemerkt;
  - d. het beschermd wonen (mede) gericht is op het in staat stellen van de cliënt om zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.
2. Een beschermende woonomgeving gaat gepaard met (noodzakelijk) verblijf in een accommodatie van een aanbieder waar 24-uurs toezicht en dagelijks aangewezen (geplande en ongeplande) ondersteuning wordt geboden.
3. Afhankelijk van de aard en omvang van de complexe problematiek als bedoeld in het eerste lid onderdeel a, kan onder een beschermende woonomgeving ook een woning worden bedoeld waarbij het toezicht en ondersteuning als bedoeld in het vorige lid in de directe nabijheid wordt geboden.
4. De cliënt kan in aanmerking komen voor opvang indien de cliënt (feitelijk) dakloos is of slachtoffer is van huiselijk geweld en om die reden zijn thuisituatie heeft verlaten.

Artikel 12. Persoonsgebonden budget algemeen

1. Het college verstrekt een persoonsgebonden budget in overeenstemming met artikel 2.3.6 van de wet.
2. Aan het persoonsgebonden budget zijn de volgende verplichtingen verbonden:
  - a. het persoonsgebonden budget mag niet worden besteed aan een voorziening die voor de cliënt als algemeen gebruikelijk wordt aangemerkt;
  - b. het persoonsgebonden budget wordt binnen zes maanden na toekenning aangewend voor de bekostiging van het resultaat waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden. Voor woningaanpassingen kan het college een langere termijn hanteren;
  - c. de cliënt draagt zorg voor een afdoende verzekering tegen schade als de met het persoonsgebonden budget aangeschafte maatwerkvoorziening wordt meegenomen naar het buitenland.
3. Het college stelt nadere regels over de voorwaarden die verbonden kunnen worden aan de met het persoonsgebonden budget aan te schaffen hulpmiddel of te realiseren woningaanpassing. Deze voorwaarden kunnen ook van toepassing zijn als een maatwerkvoorziening in natura wordt verleend.

Artikel 13. Verplichtingen en vaststellen hoogte persoonsgebonden budget diensten en beschermd wonen

1. De cliënt die in aanmerking wenst te komen voor een persoonsgebonden budget is verplicht om een ondersteunings- en budgetplan op te stellen.
2. De cliënt sluit met degene aan wie het persoonsgebonden budget wordt besteed, een door het college én de Sociale verzekeringsbank goed te keuren schriftelijke overeenkomst. Daarbij wordt (bij voorkeur) gebruik gemaakt van de toepasselijke modelovereenkomst die de Sociale verzekeringsbank ter beschikking stelt.
3. De hoogte van een persoonsgebonden budget is toereikend om veilige, doeltreffende en kwalitatief goede ondersteuning van derden te betrekken.
4. De maximum hoogte van een persoonsgebonden budget is het gemiddelde van toepassing zijnde tarief dat hiervoor wordt gehanteerd door de door de gemeente gecontracteerde aanbieders minus een percentage voor de overheadkosten, en bedraagt niet minder dan het laagst van toepassing zijnde tarief dat hiervoor wordt gehanteerd door een door de gemeente gecontracteerde aanbieder.
5. Het college hanteert gedifferentieerde tarieven rekening houdend met professionele ondersteuners en ondersteuning van personen die behoren tot het sociaal netwerk.
6. De hoogte van het persoonsgebonden budget (tarief) dat wordt besteed aan een persoon uit het sociaal netwerk is in ieder geval lager dan de hoogte van het persoonsgebonden budget (tarief) voor professionele ondersteuners.
7. Tussenpersonen of belangenbehartigers mogen niet uit het persoonsgebonden budget worden betaald.
8. Het college stelt de hoogte van het persoonsgebonden budget (tarief) voor beschermd wonen vast op basis van de indicatie rekening houdend dat de cliënt zelf woonkosten verschuldigd kan zijn.
9. Als de cliënt met een indicatie voor beschermd wonen het persoonsgebonden budget (nog) niet besteedt aan een beschermende woonomgeving als bedoeld in artikel 11 van deze Verordening, stelt het college de hoogte van het persoonsgebonden budget vast op basis van de individuele situatie.
10. Het college stelt de maximale tarieven voor persoonsgebonden budgetten als bedoeld in dit artikel vast in nadere regels.

Artikel 14. Vaststellen hoogte persoonsgebonden budget overig

1. De hoogte van het persoonsgebonden budget voor woningaanpassingen en hulpmiddelen bedraagt in ieder geval niet meer dan het maximum van de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate maatwerkvoorziening in natura, waaronder inbegrepen de instandhoudingskosten of andere bijkomende kosten en is toereikend voor het inkopen daarvan.
2. Het college kan de hoogte van het persoonsgebonden budget vaststellen op basis van een offerte.
3. Het college stelt de tarieven als bedoeld in het eerste lid vast in nadere regels.

Artikel 15. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

1. Een beslissing tot het verlenen van een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget kan worden ingetrokken als blijkt dat deze binnen zes maanden na toekenning

- niet is aangewend voor de bekostiging van de ondersteuning waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.
2. Het college kan betalingen die zonder rechtsgrond zijn gedaan terugvorderen.
  3. Wordt een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 van de wet op grond van artikel 2.3.10 van die wet herzien of ingetrokken, dan kan het college een voorziening die op basis van die beslissing in eigendom of in bruikleen is verstrekt, terugvorderen.
  4. Als een persoonsgebonden budget is toegekend voor een hulpmiddel of woningaanpassing en de indicatie loopt van rechtswege af, dan kan het college het persoonsgebonden budget terugvorderen met inachtneming van de afschrijvingstermijn, zoals door het college bepaald in nadere regels.

Artikel 16. Bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik

1. Het college zet in op fraudepreventie. Onderdeel daarvan is in ieder geval:
  - a. voorlichting geven aan ingezetenen waaronder in het bijzonder aan cliënten;
  - b. de wijze waarop het college cliënten informeert over de rechten en plichten die aan het ontvangen van een maatwerkvoorziening dan wel persoonsgebonden budget zijn verbonden en over de mogelijke consequenties van misbruik en oneigenlijk gebruik;
  - c. het aanwijzen van toezichthouders en deze - als dit wenselijk is - betrekken bij gesprekken met cliënten.
2. Het college onderzoekt al dan niet steekproefsgewijs uit het oogpunt van kwaliteit van de geleverde ondersteuning de bestedingen van persoonsgebonden budgetten.
3. Het college kan nadere regels stellen ter bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget evenals van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

Artikel 17. Bijdrage in de kosten voor een maatwerkvoorziening

1. De cliënt is een bijdrage in de kosten verschuldigd voor een maatwerkvoorziening zolang de cliënt van de maatwerkvoorziening gebruik maakt of gedurende de periode waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt.
2. De hoogte van de bijdrage in de kosten is afhankelijk van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn of haar partner.
3. De kostprijs van een maatwerkvoorziening wordt als volgt berekend:
  - a. voor dienstverlening: het laagst toepasselijke tarief dat hiervoor wordt gehanteerd door een door de gemeente gecontracteerde aanbieder plus, als dit het geval is, de opslag voor vervoer zoals het college vaststelt in nadere regels;
  - b. voor een maatwerkvoorziening, anders dan onder a: de prijs die de gemeente daarvoor betaalt plus onderhoudskosten tot, in geval van woningaanpassingen en hulpmiddelen ten behoeve van vervoer, een maximum van € 20.000,- per maatwerkvoorziening;
  - c. bij een persoonsgebonden budget: gelijk aan de hoogte van het persoonsgebonden budget.
4. De bedragen en percentages die gelden voor een bijdrage in de kosten zijn gelijk aan de bedragen en percentages opgenomen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.
5. De bijdrage in de kosten voor opvang worden door de aanbieder die de opvang biedt, geïnd.

6. Als een maatwerkvoorziening wordt verstrekt ten behoeve van een woningaanpassing voor een minderjarige cliënt is de bijdrage in de kosten verschuldigd door:
  - a. de onderhoudsplichtige ouders, daaronder begrepen degene tegen wie een op artikel 394 van Boek I van het Burgerlijk Wetboek gegrond verzoek is toegewezen; of
  - b. degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag uitoefent over een cliënt.
7. In afwijking van het vorige lid is geen bijdrage verschuldigd als de ouders van het gezag over de cliënt zijn ontheven of ontzet.
8. De cliënt is geen eigen bijdrage verschuldigd voor collectief vervangend vervoer.

Artikel 18. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

1. Aanbieders zorgen voor een goede kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen, door:
  - a. het afstemmen van voorzieningen op de persoonlijke situatie van de cliënt;
  - b. het afstemmen van voorzieningen op andere vormen van zorg en ondersteuning;
  - c. erop toe te zien dat beroepskrachten tijdens hun werkzaamheden in het kader van het leveren van voorzieningen handelen in overeenstemming met de professionele standaard;
  - d. voor zover van toepassing, erop toe te zien dat de kwaliteit van de voorzieningen en de deskundigheid van beroepskrachten ten minste voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de in de toepasselijke sector erkende keurmerken.
2. Het college kan bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid en het kunnen overleggen van een verklaring omtrent het gedrag van beroepskrachten daaronder begrepen.
3. Onverminderd andere handhavingbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van deze eisen door periodieke overleggen met de aanbieders, een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek en het zo nodig in overleg met de cliënt ter plaatse controleren van de geleverde voorzieningen.

Artikel 19. Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden

1. Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren diensten, in ieder geval rekening met:
  - a. de aard en omvang van de te verrichten taken;
  - b. een redelijke toeslag voor overheadkosten;
  - c. een voor de sector reële mate van non-productiviteit van het personeel als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg;
  - d. kosten voor bijscholing van personeel; en
  - e. de kosten van de beroepskracht, waaronder de loonkosten en overige kosten voortvloeiend uit de toepasselijke collectieve arbeidsovereenkomst, de kosten van wettelijke verplichtingen ter zake van de arbeid en de overige kosten van wettelijke verplichtingen verbonden aan het leveren van een dienst.

2. Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren overige voorzieningen in ieder geval rekening met:
  - a. de marktprijs van de voorziening, en
  - b. de eventuele extra taken die in verband met de voorziening van de leverancier worden gevraagd, zoals:
    - i. aanmeten, leveren en plaatsen van de voorziening;
    - ii. instructie over het gebruik van de voorziening;
    - iii. onderhoud van de voorziening, en
    - iv. verplichte deelname in bepaalde samenwerkingsverbanden.

Artikel 20. Meldingsregeling calamiteiten en geweld

1. Het college treft een regeling voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening door een aanbieder en wijst een toezichthoudend ambtenaar aan.
2. Aanbieders melden iedere calamiteit en ieder geweldsincident dat zich heeft voorgedaan bij de verstrekking van een voorziening onverwijld aan de toezichthoudend ambtenaar.
3. De toezichthoudend ambtenaar, bedoeld in artikel 6.1 van de wet, doet onderzoek naar de calamiteiten en geweldsincidenten en adviseert het college over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld.

Artikel 21. Jaarlijkse waardering mantelzorgers

Het college kan bij nadere regeling bepalen op welke wijze zorg wordt gedragen voor de jaarlijkse blijf van waardering voor de mantelzorgers van ingezetenen van de gemeente Doetinchem.

Artikel 22. Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen

Het college kan in overeenstemming met het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet, op aanvraag aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming verstrekken ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.

Artikel 23. Klachtregeling

1. Aanbieders dienen te beschikken over een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten ten aanzien van alle voorzieningen.
2. Onverminderd andere handhavingbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van de klachtregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek.

Artikel 24. Medezeggenschap bij aanbieders

1. Aanbieders dienen te beschikken over een regeling voor de medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn ten aanzien van alle voorzieningen.
2. Onverminderd andere handhavingbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van medezeggenschapsregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek.

Artikel 25. Betrekken van ingezetenen bij het beleid

1. Het college stelt ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning te doen, vroegtijdig gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende maatschappelijke ondersteuning, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.
2. Het college zorgt ervoor dat ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, kunnen deelnemen aan periodiek overleg, waarbij zij onderwerpen voor de agenda kunnen aanmelden, en dat zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.
3. Het college kan nadere regels vaststellen ter uitvoering van het eerste en tweede lid.

Artikel 26. Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de cliënt afwijken van de bepalingen van deze verordening indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 27. Evaluatie

Het door het gemeentebestuur gevoerde beleid wordt minstens eenmaal per vier jaar geëvalueerd. Het college zendt hiertoe telkens vier jaar na de inwerkingtreding van de verordening aan de gemeenteraad een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de verordening in de praktijk.

Artikel 28. Intrekking oude verordening

1. De Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2015 wordt ingetrokken bij het inwerkingtreding van deze verordening.
2. Een cliënt houdt recht op een geldende indicatie verstrekt op grond van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2015 tot afloop van de indicatieduur of tot de cliënt een nieuw aanbod van het college accepteert.
3. Aanvragen die zijn ingediend onder de Verordening maatschappelijke ondersteuning Doetinchem 2015 en waarop nog niet is beslist bij het in werking treden van deze verordening, worden afgehandeld krachtens deze verordening.

Artikel 29. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 maart 2017.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Doetinchem 2017.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van Doetinchem van 16 februari 2017,

griffier

voorzitter

Toelichting op de verordening

Algemeen

Deze verordening geeft uitvoering aan de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: de wet).

De wet schrijft in de artikelen 2.1.3, 2.1.4, 2.1.6 en 2.6.6 voor waarvoor de gemeenteraad bij verordening in ieder geval regels opstelt. Deze staan in de overwegingen bij de verordening genoemd.

Deze verordening kan niet los worden gezien van het beleidsplan dat de raad op grond van art. 2.1.2 van de wet eveneens dient vast te stellen.

Artikelsgewijs

Artikel 1. Begripsbepalingen

Het aantal definities van dit artikel is beperkt aangezien de wet al een flink aantal definities kent die ook bindend zijn voor deze verordening. Voor de duidelijkheid is een aantal belangrijke wettelijke definities hieronder weergegeven.

- *aanbieder*: natuurlijke persoon of rechtspersoon die jegens het college gehouden is een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening te leveren;
- *beschermd wonen*: wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving;
- *cliënt*: persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening of aan wie een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget is verstrekt of door of namens wie een melding is gedaan als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid;
- *cliëntondersteuning*: onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen;
- *maatwerkvoorziening*: op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen;

- 1°. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen,
- 2°. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen,
- 3°. ten behoeve van beschermd wonen en opvang;
- *social network*: personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt.

Ook de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 kennen een aantal definitiebepalingen die voor deze verordening van belang is, zoals 'aanvraag' (artikel 1.3, derde lid van de Awb) en 'bijdrage' (artikel 1.1 van het Uitvoeringsbesluit):

- *aanvraag*: een verzoek van een belanghebbende, een besluit te nemen;
- *bijdrage*: bijdrage in de kosten van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget.

Het in de verordening opgenomen begrip 'ingezetene' vraagt een nadere toelichting:

g. Ingezetene:

In artikel 1.2.1 van de wet staat waaruit de maatwerkvoorzieningen bestaan waarvoor een ingezetene van Nederland in aanmerking komt overeenkomstig de bepalingen van de wet. Uit de memorie van toelichting op de wet (p. 104) blijkt dat, om in aanmerking te komen voor een maatwerkvoorziening ter ondersteuning van zijn zelfredzaamheid en participatie, een ingezetene zich moet wenden tot het college van de gemeente waar hij woont. De term 'wonen' wordt niet verder uitgelegd. Uit de jurisprudentie bij de Wmo 2007 (CRvB 22-09-2010, nr. 09/1743 WMO) volgt dat het gaat om de feitelijke verblijfplaats. Een inschrijving in de Basisregistratie personen is hierbij een belangrijke aanwijzing, maar niet doorslaggevend.

Om voor een maatwerkvoorziening gericht op beschermd wonen en opvang in aanmerking te komen moet de cliënt in ieder geval ingezetene van Nederland zijn, maar niet per se van de gemeente waartoe hij zich wendt.

Artikel 2. Melding hulpvraag

In artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet wordt bepaald dat als bij het college melding wordt gedaan van een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, het college deze melding onderzoekt. Dit artikel verankert ook in de verordening dat bij het college een melding kan worden gedaan en door wie. Het 'door of namens de cliënt' doen van de melding kan ruim worden opgevat. Naast de cliënt kan bijvoorbeeld zijn of haar vertegenwoordiger, mantelzorger, partner, familielid, buurman of andere betrokkene de melding doen.

Uit de memorie van toelichting (p. 24) blijkt dat de melding niet gebonden is aan vorm of locatie en schriftelijk, mondeling of telefonisch kan worden gedaan.

De gemeente zal de ontvangst van de melding aan de cliënt bevestigen en het tijdstip van de melding registreren.

Met gebruik van de in artikel 1 gedefinieerde term 'hulpvraag' wordt een afbakeningsbepaling gegeven. Een persoon met een hulpvraag die op grond van een andere wet kan worden beantwoord, kan direct en gericht worden doorverwezen.

Te denken valt hier bijvoorbeeld aan de Zorgverzekeringswet, de Wet werk en bijstand en de Leerplichtwet.

Artikel 3. Cliëntondersteuning

Dit artikel is een uitwerking van de wettelijke verplichting van het college in artikel 2.2.4, eerste lid, onder a, en tweede lid van de wet. De wet adresseert het college rechtstreeks en vraagt niet om hierover bij verordening een regeling op te stellen.

De bepaling uit de wet is toch in de verordening opgenomen vanwege het belang om in de verordening een compleet overzicht van rechten en plichten van cliënten te geven. Hierbij is benadrukt dat de cliëntondersteuning op grond van de wet voor de cliënt kosteloos is.

In de memorie van toelichting bij artikel 2.2.4 van de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3) is vermeld dat gemeenten hiermee de opdracht hebben in ieder geval een algemene voorziening voor cliëntondersteuning te realiseren, waar burgers informatie en advies over vraagstukken van maatschappelijke ondersteuning en hulp bij het verkrijgen daarvan kunnen krijgen. Ook uitgebreide vraagverheldering evenals kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij het maken van keuzes op diverse levensterreinen maken daarvan deel uit.

Artikel 4. Onderzoek

Dit artikel is opgenomen om een zorgvuldige procedure te waarborgen. Het onderzoek vormt de kern van de procedure. In artikel 2.3.2, tweede tot en met achtste lid van de wet, staan de zaken die in het onderzoek aan bod kunnen komen. Uit de memorie van toelichting op de wet (p. 118) blijkt dat niet in alle gevallen steeds een onderzoek hoeft te worden uitgevoerd zoals in artikel 2.3.2 van de wet is geregeld. Als de cliënt tijdens het onderzoek te kennen geeft dat hij met de aangereikte mogelijkheden uit de voeten kan of geen aanvraag voor een maatwerkvoorziening zal doen, kan het onderzoek als afgerond worden beschouwd.

Het artikel dient ter ambtelijke voorbereiding van het gesprek op basis van de melding waarbij in samenspraak met de cliënt bekende gegevens in kaart worden gebracht, en cliënten niet worden belast met vragen over zaken die bij de gemeente al bekend zijn. Dit vooronderzoek kan afhankelijk van de inhoud van de melding meer of minder uitgebreid zijn en omvat ook het in samenspraak met de belanghebbende afspreken van een datum, tijd en plaats voor het gesprek. Bij de gegevensverzameling moeten de grenzen van de Wet bescherming persoonsgegevens in acht genomen worden.

Niet opgenomen in het artikel, want al bepaald in artikel 2.3.2, zevende lid van de wet, is de verplichting tot het overleggen van stukken. Hetzelfde geldt voor de verplichting, op grond van artikel 2.3.4 van de wet, om de identiteit van de cliënt vast te stellen aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

In artikel 2.3.2, eerste lid van de wet wordt niet de aanduiding 'het gesprek' gebruikt maar 'een onderzoek in samenspraak met degene door of namens wie de melding is gedaan en waar mogelijk met de mantelzorger of mantelzorgers dan wel diens vertegenwoordiger'. De memorie van toelichting op dit artikel (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 143) verduidelijkt dat voor een zorgvuldig onderzoek veelal sprake zal zijn van enige vorm van persoonlijk contact met betrokkene of een vertegenwoordiger van betrokkene, omdat daardoor een adequaat totaalbeeld van de betrokkene en zijn situatie verkregen kan worden. De vorm van het onderzoek is vrij, maar vaak zal een gesprek er onderdeel van uitmaken.

Het sociaal netwerk van de cliënt wordt zoveel mogelijk betrokken bij het gesprek en het gesprek vindt zo mogelijk bij de cliënt thuis plaats. Het gesprek hoeft uiteraard niet plaats te vinden als dit niet nodig is. Er kan worden afgezien van een gesprek of besloten tot een kort of telefonisch gesprek als dat een onnodige herhaling van zetten zou betekenen, bijvoorbeeld omdat de cliënt en diens beperkingen al bekend zijn bij de gemeente.

Het college kan extern advies inwinnen als dat voor de beoordeling van een aanvraag nodig is. Als dat de enige mogelijkheid is om een zorgvuldig onderzoek naar de aanvraag te doen, is het zelfs in zekere zin verplicht.

Artikel 5. Verslag

Dit artikel is overeenkomstig artikel 2.3.2, achtste lid van de wet opgenomen in het belang van een zorgvuldige dossiervorming en procedure.

In de memorie van toelichting op de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, p. 32-33) staat dat de gemeente aan de cliënt een weergave van de uitkomsten van het onderzoek verstrekt om hem in staat te stellen een aanvraag te doen voor een maatwerkvoorziening. Dat moet in beginsel schriftelijk. Een goede weergave maakt het voor de gemeente inzichtelijk om een juiste beslissing te nemen op een aanvraag en draagt bij aan een inzichtelijke communicatie met de cliënt. Uiteraard zal de weergave van de uitkomsten van het onderzoek variëren met de uitkomsten van het onderzoek. Zo kan de weergave van het onderzoek bijvoorbeeld heel beperkt zijn als de cliënt van mening is goed geholpen te zijn en de uitkomst is dat geen aanvraag van een maatwerkvoorziening noodzakelijk is. Bij meer complexe onderzoeken zal uiteraard een uitgebreidere weergave noodzakelijk zijn. Als een persoonlijk plan is overhandigd, wordt dit plan ook opgenomen.

De cliënt ontvangt binnen twee weken na het gesprek een afschrift van het verslag.

Artikel 6. Aanvraag

Dit artikel is een uitwerking van artikel 2.1.3, eerste lid, en tweede lid, onder a van de wet. Hierin is bepaald dat bij verordening in ieder geval wordt bepaald op welke wijze wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt.

Conform artikel 2.3.5, eerste lid van de wet dient een aanvraag enkel voor een maatwerkvoorziening. Voor andere oplossingen en voorzieningen die tot tevredenheid kunnen bijdragen aan de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie zijn geen aanvraag en beschikking nodig.

In artikel 2.3.2, negende lid van de wet is bepaald dat een aanvraag niet eerder kan worden gedaan dan nadat het onderzoek is uitgevoerd, tenzij het onderzoek niet is uitgevoerd binnen zes weken na de melding.

Naast de cliënt kan alleen een daartoe door hem gemachtigd persoon of een vertegenwoordiger een aanvraag indienen. Dit is minder ruim dan de kring van personen rond de cliënt die een melding kan doen.

De wet bepaalt dat het college binnen twee weken na ontvangst van de aanvraag een besluit moet nemen (artikel 2.3.5, tweede lid). In de Awb worden regels gegeven omtrent de aanvraag. Deze verordening wijkt daarvan niet af. Op grond van artikel 4.1 van de Awb wordt een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk ingediend bij het bestuursorgaan dat bevoegd is op de aanvraag te beslissen (hier het college), tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

Ter voorkoming van onnodige administratieve lasten is in het tweede lid de mogelijkheid opgenomen om een verslag als aanvraag aan te merken als de cliënt dit wenst.

Artikel 7. Algemene criteria voor een maatwerkvoorziening

In artikel 2.1.3, tweede lid, onder a van de wet is bepaald dat bij verordening moet worden aangegeven op basis van welke criteria het college kan vaststellen of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt.

In de memorie van toelichting op de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 134) wordt aangegeven dat het bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening op maatwerk aankomt. Gemeentelijke vrijheid is nodig omdat de behoeften van inwoners per gemeente kunnen verschillen en de sociale en fysieke infrastructuur per gemeente anders is. Het is daarom niet mogelijk of wenselijk dat in de verordening limitatief wordt geregeld welke maatwerkvoorzieningen zullen worden verstrekt.

De gemeente moet wel aan de hand van geschikte en toepasbare criteria meer in detail en concreet nader afbakenen in welke gevallen iemand een maatwerkvoorziening kan krijgen. In dit artikel is deze verplichting uitgewerkt.

Artikel 8. Specifieke criteria voor een maatwerkvoorziening

Dit artikel geeft nadere invulling aan de verplichting van artikel 2.1.3, tweede lid, onder a van de wet, om bij verordening aan te geven op grond van welke criteria een cliënt voor een maatwerkvoorziening in aanmerking kan komen.

Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening kan het college volstaan met de goedkoopst adequate voorziening. Adequaat houdt in dat de voorziening haar doel moet bereiken op het gebied van zelfredzaamheid en participatie. Als meerdere voorzieningen voldoen aan het criterium van adequaatheid, dan wordt de goedkoopste toegekend.

De maatwerkvoorziening dient gericht te zijn op de individuele cliënt. Het past hier niet om generieke voorzieningen te treffen. Daarvoor zijn de algemene voorzieningen geschikte instrumenten.

Het is niet de bedoeling dat het college voorzieningen verstrekt, waarvan gelet op de omstandigheden van de cliënt, aannemelijk is te achten dat deze daarover, ook als hij of zij geen beperkingen had, zou (hebben kunnen) beschikken (zie o.a. CRvB 03-07-2001, nr. 00/764 WVG, CRvB 16-04-2008, nr. 06/4668 WVG, CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG en Rechtbank Arnhem 16-08-2012, nr. AWB 11/5564). Het college moet per situatie onderzoeken of een voorziening ook algemeen gebruikelijk is voor de cliënt in kwestie (zie CRvB 17-11-2009, nr. 08/3352 WMO).

Voor zover er met betrekking tot de problematiek die in het gegeven geval aanleiding geeft voor de noodzaak tot ondersteuning, een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat, wordt er geen maatwerkvoorziening toegekend. Uit de jurisprudentie tot stand gekomen ten tijde van de Wmo 2007 volgt dat de cliënt aanspraak moet hebben op de voorziening, om te kunnen spreken van een voorliggende voorziening (CRvB 09-11-2011, nr. 11/3583 WMO en CRvB 28-09-2011, nr. 10/2587 WMO). Dat wil niet zeggen dat de cliënt de voorziening daadwerkelijk moet hebben, maar slechts dat hij daarop aanspraak heeft. Er is geen sprake van een voorliggende voorziening als de voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling is afgewezen (CRvB 03-08-2011, nr. 11/517 WMO) of indien vaststaat dat de cliënt daarvoor niet in aanmerking komt (CRvB 19-04-2010, nr. 09/1082 WMO). Als de voorziening op grond van een andere specifieke wettelijke regeling slechts gedeeltelijk wordt vergoed, is er sprake van een voorliggende voorziening (CRvB 22-05-2013, nr. 10/6782 WMO). De cliënt kan dan niet voor het overige gedeelte van de kosten een beroep doen op deze verordening.

In dit artikel wordt aangegeven dat de aanvraag geweigerd kan worden als het gaat om een vergoeding of verstrekking die al eerder is toegekend, terwijl het de cliënt verwijtbaar is dat het middel verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid.

In beginsel is het niet mogelijk om achteraf kosten te declareren. Hier wordt gedoeld op de situatie dat de cliënt een maatwerkvoorziening aanvraagt nadat deze al door de cliënt gerealiseerd of aangekocht is. Omdat het college dan geen mogelijkheden meer heeft de voorziening volgens het vastgestelde beleid te verstrekken, noch anderszins invloed heeft op de te verstrekken voorziening, kan in deze situatie de voorziening worden geweigerd. Door deze regeling wordt voorkomen dat een voorziening waar vroegtijdig mee is begonnen,

uiteindelijk niet overeenstemt met hetgeen het college als goedkoopst adequate voorziening beschouwt.

Artikel 9. Specifieke criteria woonvoorzieningen

De cliënt die, gezien zijn beperkingen, niet normaal gebruik kan maken van de woning waar hij zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben, kan in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening gericht op het wonen. Dit artikel benoemt de specifieke criteria en weigeringsgronden die hierbij van toepassing zijn.

Artikel 10. Criterium primaat collectieve maatwerkvoorziening

Dit artikel benoemt het primaat dat een collectieve maatwerkvoorziening heeft op een individuele maatwerkvoorziening. Indien de cliënt toegang heeft tot een collectieve maatwerkvoorziening en deze voorziening levert een passende bijdrage, dan kan het college volstaan met het verstrekken van de collectieve maatwerkvoorziening.

De kaders van de collectieve vervoersvoorziening (hierna: cvv) worden vastgelegd. Ook hierbij geldt het primaat van het cvv op een individuele maatwerkvoorziening gericht op vervoer.

Artikel 11. Specifieke criteria beschermd wonen en opvang

Dit artikel beschrijft de criteria op basis waarvan wordt vastgesteld of een cliënt in aanmerking komt voor een maatwerkvoorziening voor beschermd wonen of opvang. Hiermee wordt invulling gegeven aan de verplichting uit artikel 2.1.3, tweede lid, onder a van de wet.

Artikel 12. Persoonsgebonden budget algemeen

Het college kan op grond van artikel 2.3.6 van de wet een persoonsgebonden budget verstrekken. Als aan alle wettelijke voorwaarden daartoe is voldaan, kan zelfs van een verplichting van het college worden gesproken. Van belang is dat een persoonsgebonden budget alleen wordt verstrekt als de cliënt dit gemotiveerd vraagt. Met behoud van de motivatie-eis wordt geborgd dat duidelijk is dat het de beslissing van de aanvrager zelf is om een persoonsgebonden budget aan te vragen (zie de toelichting op amendement Voortman c.s., Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 103).

Een aanvraag voor een persoonsgebonden budget kan geweigerd worden voor zover de kosten van het persoonsgebonden budget hoger zijn dan de kosten van de maatwerkvoorziening (artikel 2.3.6, vijfde lid, onder a van de wet). De situatie waarin het door de cliënt beoogde aanbod duurder is dan het aanbod van het college betekent dus niet bij voorbaat dat het persoonsgebonden budget om die reden geheel geweigerd kan worden. Cliënten kunnen zelf bijbetalen wanneer het tarief van de door hen gewenste aanbieder duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod. Het college kan het persoonsgebonden budget slechts weigeren voor dat gedeelte dat duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod.

Bij de voorwaarden die verbonden kunnen worden aan de besteding van een persoonsgebonden budget kan bijvoorbeeld gedacht worden aan uitgaven die wel of juist niet

mogen worden gedaan of een verzekering die moet worden afgesloten of aangepast na toekenning van een hulpmiddel of woningaanpassing.

Artikel 13. Verplichtingen en vaststellen hoogte persoonsgebonden budget diensten en beschermd wonen

Dit artikel geeft invulling aan artikel 2.1.3, tweede lid, onder b van de wet.

Hierin staat dat bij verordening in ieder geval wordt bepaald op welke wijze de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld, waarbij geldt dat de hoogte toereikend moet zijn. Gemeenten hebben daarmee ook de mogelijkheid om differentiatie aan te brengen in de hoogte van het persoonsgebonden budget. Gemeenten kunnen verschillende tarieven hanteren voor verschillende vormen van ondersteuning en voor verschillende typen hulpverleners, zoals voor ondersteuning door het sociaal netwerk.

Artikel 14. Vaststellen hoogte persoonsgebonden budget overig

In de memorie van toelichting (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 39) is vermeld dat de gemeente bijvoorbeeld kan bepalen dat het persoonsgebonden budget niet hoger mag zijn dan de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het verlenen van adequate ondersteuning in natura. Een aanvraag voor een persoonsgebonden budget kan geweigerd worden voor zover de kosten van het persoonsgebonden budget hoger zijn dan de kosten van de maatwerkvoorziening (artikel 2.3.6, vijfde lid, onder a van de wet). De situatie waarin het door de cliënt beoogde aanbod duurder is dan het aanbod van het college betekent dus niet bij voorbaat dat het persoonsgebonden budget om die reden geheel geweigerd kan worden. Cliënten kunnen zelf bijbetalen wanneer het tarief van de door hen gewenste aanbieder duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod. Het college kan het persoonsgebonden budget slechts weigeren voor dat gedeelte dat duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod.

Artikel 15. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

Dit artikel betreft een uitwerking van de plicht uit artikel 2.1.3, vierde lid van de wet om bij verordening in ieder geval regels te stellen voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, evenals van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. De bepaling is een aanvulling op hetgeen al is bepaald in de artikelen 2.3.8, 2.3.10 en 2.4.1 van de wet.

Een persoonsgebonden budget wordt verstrekt met de bedoeling dat men daarmee een voorziening regelt. Als binnen zes maanden na de beslissing tot het verstrekken van het persoonsgebonden budget nog geen voorziening is geregeld, heeft het college de bevoegdheid om de beslissing geheel of gedeeltelijk in te trekken.

In artikelen 2.4.1 tot en met 2.4.4 van de wet zijn regels voor het verhaal van kosten opgenomen en is de bevoegdheid aan het college gegeven tot het (in geldswaarde) terugvorderen van een ten onrechte verstrekte maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget. Hierbij is ook bepaald dat het college het terug te vorderen bedrag bij dwangbevel kan invorderen. Uit de memorie van toelichting op artikel 2.4.1 (Kamerstukken II 2013/14, 33 841,

nr. 3, blz. 157) wordt duidelijk dat daarnaast de mogelijkheid blijft bestaan om maatwerkvoorzieningen terug te vorderen; 'omdat het niet in alle gevallen mogelijk is een al genoten maatwerkvoorziening terug te vorderen, kan het college de waarde van de genoten maatwerkvoorziening uitdrukken in een bedrag dat voor terugvordering in aanmerking komt.' De bepaling geeft het college de bevoegdheid tot terugvordering van in eigendom en in bruikleen verstrekte voorzieningen.

Artikel 16. Bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik

Op grond van artikel 2.1.3, vierde lid van de wet dienen in de verordening regels te worden gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, evenals van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. Het college zet hiertoe met name in op preventie van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet en voert ook, al dan niet steekproefsgewijs, controles uit naar het gebruik en de besteding van voorzieningen.

Artikel 17. Bijdrage in de kosten voor een maatwerkvoorziening

Naar aanleiding van de uitspraken van 18 mei 2016 van de Centrale Raad van Beroep dienen bepalingen over de eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen bij verordening te worden geregeld.

Dit artikel geeft uitvoering aan de artikelen 2.1.4, eerste tot en met derde en zevende lid en 2.1.5, eerste lid van de wet.

Het totaal van de bijdragen in de kosten van maatwerkvoorzieningen dan wel persoonsgebonden budgetten is gelimiteerd tot een bedrag gelijk aan de kostprijs van de voorzieningen. In het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zijn regels gesteld met betrekking tot deze bijdragen. De bijdrageregels in de verordening moeten passen binnen de kaders die het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 stelt. Beschermd wonen kent een andere systematiek voor de eigen bijdrage dan de overige Wmo maatwerkvoorzieningen, zoals bepaald in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Op grond van artikel 2.1.4, derde lid van de wet is verplicht om bij verordening te bepalen op welke wijze de kostprijs van een maatwerkvoorziening wordt berekend. De genoemde maximale kostprijs van €20.000,- voor woningaanpassingen en hulpmiddelen ten behoeve van vervoer heeft alleen betrekking op de kostprijs die aan het CAK wordt doorgegeven voor het vaststellen van de eigen bijdrage in de kosten. Het blijft daarmee mogelijk om voorzieningen te verstrekken waarbij de kosten voor het college hoger zijn dan € 20.000,-.

De eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen, met uitzondering van opvang, worden geïnd door het CAK.

Artikel 18. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

Dit artikel betreft een uitwerking van de verordeningplicht in artikel 2.1.3, tweede lid, onder c van de wet. Hierin staat dat bij verordening in ieder geval wordt bepaald welke eisen worden

gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen.

De regering legt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van voorzieningen bij de gemeente en de aanbieder. Het is aan de gemeente om in de verordening te bepalen welke kwaliteitseisen worden gesteld aan aanbieders van voorzieningen.

Die eisen kunnen ook betrekking hebben op de deskundigheid van het in te schakelen personeel. De regering benadrukt in de memorie van toelichting op artikel 2.1.3, tweede lid, onder c van de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3) dat de kwaliteitseisen die zijn vervat in de artikelen 3.1 e.v. van de wet en die zich rechtstreeks tot aanbieders richten, daarbij uitgangspunt zijn. De eis dat een voorziening van goede kwaliteit wordt verleend, biedt veel ruimte voor de gemeenten om in overleg met organisaties van cliënten en aanbieders te werken aan kwaliteitsstandaarden voor de ondersteuning.

In het eerste lid zijn een aantal voor de hand liggende kwaliteitseisen uitgewerkt.

Het in het derde lid genoemde jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek is verplicht op grond van artikel 2.5.1, eerste lid van de wet.

Artikel 19. Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden

Op grond van artikel 2.6.4, eerste lid van de wet kan het college de uitvoering van de wet, met uitzondering van de vaststelling van rechten en plichten van de cliënt, door derden laten uitvoeren. Met het oog op gevallen waarin dit ten aanzien van een voorziening gebeurt, moeten bij verordening regels worden gesteld ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan (artikel 2.6.6, eerste lid van de wet). Daarbij dient in ieder geval rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de arbeidsvoorwaarden.

Om te voorkomen dat alleen gekeken wordt naar de laagste prijs voor de uitvoering worden in dit artikel een aantal andere aspecten genoemd waarmee het college bij het vaststellen van tarieven (naast de prijs) rekening dient te houden. Hiermee wordt bereikt dat een beter beeld ontstaat van een reële kostprijs voor de activiteiten die zij door aanbieders willen laten uitvoeren. Uitgangspunt is dat de aanbieder deskundig personeel inzet tegen de arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden. Hiervoor is ten minste een beeld nodig van de vereiste activiteiten en de arbeidsvoorwaarden die daarbij horen. Dit biedt een waarborg voor werknemers, namelijk dat hun werkzaamheden aansluiten bij de daarvoor geldende arbeidsvoorwaarden.

Artikel 20. Meldingsregeling calamiteiten en geweld

In artikel 3.4 eerste lid van de wet is bepaald dat de aanbieder bij de toezichthoudend ambtenaar, bedoeld in artikel 6.1 van de wet, onverwijld melding doet van iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden en van geweld bij de verstrekking van een voorziening.

In artikel 6.1 van de wet is bepaald dat het college personen aanwijst die zijn belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet.

In aanvulling hierop regelt dit artikel dat er door het college een regeling wordt opgesteld over het doen van meldingen en dat de toezichthoudend ambtenaar deze meldingen onderzoekt en het college adviseert over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld.

Artikel 21. Jaarlijkse waardering mantelzorgers

Dit artikel betreft een uitwerking van artikel 2.1.6 van de wet, waarin is opgenomen dat bij verordening wordt bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente.

Artikel 2.1.6 stelt dat het moet gaan om mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Artikel 1.1.1 van de wet definieert een cliënt als een persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget, of door of namens wie een melding is gedaan. Het gaat dus ook om mantelzorgers van cliënten die een hulpvraag hebben aangemeld, waar geen voorziening op basis van deze wet is uitgekomen. Verder is de woonplaats van de cliënt bepalend, zodat het dus ook mantelzorgers kunnen zijn die in andere gemeenten wonen.

Artikel 22. Tegemoetkoming meerkosten bij beperking of chronische problemen

Dit artikel betreft een uitwerking van artikel 2.1.7 van de wet. Daarin is opgenomen dat bij verordening kan worden bepaald dat door het college aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming wordt verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.

Artikel 23. Klachtenregeling

Een artikel over klachten ten aanzien van aanbieders is verplicht op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder e van de wet. Hierin is bepaald dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten is vereist. De aanbieder is ten aanzien van de in de verordening genoemde voorzieningen verplicht een klachtregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder a van de wet).

In de memorie van toelichting op de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 57-58) staat dat cliënten in beginsel moeten kunnen klagen over alles wat hen niet aanstaat in de manier waarop zij zich bejegend voelen. De cliënt kan ontevreden zijn over het gedrag van een gemeenteambtenaar, bijvoorbeeld over de wijze waarop een gesprek is gevoerd of over zijn of haar (vermeende) gebrek aan deskundigheid. Is de cliënt niet tevreden over een gedraging van de aanbieder, dan kan het ook gaan om bijvoorbeeld de kwaliteit van de geleverde maatschappelijke ondersteuning (in verband met de deskundigheid van de medewerker of een bepaalde houding of uitlating, gebrekkige communicatie of (on)bereikbaarheid van de aanbieder).

Het ligt voor de hand dat cliënten die zich benadeeld voelen zo veel mogelijk deze klacht eerst bij de betreffende aanbieder deponeren. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat de aanbieder de klacht snel in behandeling neemt en de klacht ook snel afhandelt. Daar waar de afhandeling niet naar wens is, staat de weg naar de gemeente voor het indienen van de klacht open.

In het derde lid zijn een aantal instrumenten voor het college aangegeven om te zorgen dat de klachtregelingen door aanbieders goed wordt uitgevoerd.

Artikel 24. Medezeggenschap bij aanbieders

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, tweede lid, onder e van de wet, waarin is bepaald dat bij verordening in ieder geval moet worden bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder welke voor de gebruikers van belang zijn, vereist is.

In dit artikel gaat het dus om medezeggenschap van cliënten tegenover de aanbieder. Voorheen moest de aanbieder voldoen aan de in de Wet klachtrecht cliënten en de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) gestelde regels. Onder de Wmcz werd inspraak tegenover de aanbieder reeds verwezenlijkt via de cliëntenraad. Onder de Wmo 2015 is het stellen van regels geheel aan gemeenten overgelaten.

In het eerste lid is dit uitgewerkt door te bepalen dat aanbieders een regeling voor medezeggenschap dienen vast te stellen. De aanbieder is ten aanzien van de in de verordening genoemde voorzieningen verplicht een medezeggenschapsregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder b van de wet).

In het tweede lid is een aantal instrumenten voor het college aangegeven om te zorgen dat de verplichting tot medezeggenschap door aanbieders goed wordt uitgevoerd.

Artikel 25. Betrekken van ingezetenen bij beleid

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, derde lid van de wet.

Het wordt het aan het college overgelaten om de exacte invulling van de medezeggenschap vorm te geven.

Artikel 26. Hardheidsclausule

Dit artikel dient als vangnet voor situaties waarin een afweging op grond van de Wmo tot onbillijkheden van overwegende aard leidt. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat deze situatie zich (regelmatig) voor zal doen, omdat het in de Wmo om maatwerk gaat.

Wordt de hardheidsclausule vaker voor hetzelfde onderwerp gebruikt, dan kan dit een signaal zijn om het beleid ter zake aan te passen.

Artikel 27. Evaluatie

Op grond van dit artikel moet het gemeentelijk beleid periodiek worden geëvalueerd. Dat beleid omvat zowel het algemene beleid, zoals door de gemeenteraad neergelegd in de verordening, als ook het uitvoeringsbeleid. Als de evaluatie daartoe aanleiding geeft, dient de evaluatie te leiden tot aanpassing van de verordening of het uitvoeringsbeleid. Gezien de transities, is opgenomen dat er minstens éénmaal per vier jaar wordt geëvalueerd.

Artikel 28. Intrekking oude verordening

Aanvragen die voor de inwerkingtreding van deze nieuwe verordening zijn ingediend maar waarop bij de inwerkingtreding nog niet is beslist, worden afgehandeld op grond van de nieuwe verordening.